

TELE AMUNT

per Dalmau i Santandreu

la dona i el teatre

Acaba de sortir un llibre titulat «Política i Feminisme» que tracta sobre la discriminació de la dona. Maria Aurèlia Capmany va fer-ne la presentació la primera setmana d'abril.

Vaig relacionar, tot seguit, aquesta obra dirigida a la dona, amb el seu moviment dins de la història del Teatre. La dona va trigar a sortir dalt d'un escenari, però, quan ho va fer, ja no va aturar-se. Totes les conquestes de la dona-actriu, han servit perquè ella se'n gaudeixi plenament. Avui encara dissortadament, ens preocupa l'emancipació total de la dona. Dins del món del Teatre, fa ja una colla d'anys que la dona-actriu és emancipada totalment.

D'aquest llibre en treuré quatre punts, del seu pròleg, per centrar la història de la dona dins del Teatre.

— **L'opressió de la dona és una realitat amb milers d'anys d'antiguitat i aquesta realitat inqüestionable ha estat l'origen del feminisme.**

Les tragèdies gregues i romanes, eren representades només per homes. En molts llocs no podien assistir-hi les dones ni com a espectadores. Les Ifigenies, locastes, Electres, etc., eren prohibitives per ella, malgrat de posar-se en escena les seves pròpies tragèdies.

A les obres de Shakespeare, eren noiets els que feien els personatges femenins. Les companyies professionals sols estaven integrades per homes, i entre ells, un jove per fer els papers d'ingènua. Tot això comportava, evidentment, uns perills contra la desviació sexual, doncs els joves i noiets, molt bufons i maquillats, eren

un risc per la societat. Va arribar a tal punt la corrupció, que la Real Pragmàtica de 1598 deia textualment en tercer apartat: «...que si representasen muchachos en hábito de mujeres, no se presentasen con afeites, ni composturas deshonestas.»

Cap al final del segle XV, i com a cas excepcional, una dona va representar a Sta. Catalina de Siena, en un escenari de Metz, en honor d'aquesta Santa.

— **Veien molt natural que les dones fossin objectes al servei de l'home, màquines de reproducció de l'espècie o una mà d'obra barata que es podia explotar impunement.**

L'any 1586, un empresari valent, va programar una representació exclusivament per dones a la sessió matinal, i per als homes per la tarda. 760 dones feien cua per entrar. Un representant del Consell de Castella va prohibir la representació matinal, amb l'agreujament de que no es varen tornar els diners, doncs, deia, es tractava d'una funció benèfica.

En els «corrales», teatres, les dones es situaven rigorosament separades dels homes. L'entrada al local es feia per dues escales i les localitats eren privades. Hi havien penes de desterrament per la persona que no acatés les ordenances.

La dona comença a pujar a l'escenari i ho fa triomfant. Tot és un seguit d'èxits, el seu camí per conquerir el Teatre ha començat..., però, encara ha de lluitar amb noves lleis, que l'home, decretarà en contra d'ella:

«Que no pudiese bailar, ni cantar, ni representar mujer alguna que no fuese casada. No podran hacerlo pues, ni soltera, ni viuda, ni doncella.» Consejo de Castilla de 1646.

«Queda prohibido que las actrices salgan a escena con vestidos de oro y seda.» Leyes Suntuarias de 1618.

«Considerando pecaminoso e inmoral, se prohibe rigurosamente, que la mujer vista en un escenario, ropas de hombre, dada su atracción erótica.» Reglamentos de Teatro.

Totes aquestes lleis eren complertes a mig-mig, però, sempre perseguides per l'autoritat del govern i pels teòlegs.

— **És necessari un canvi ideològic i**

cultural que faci desaparèixer el sistema de rols socials que situen la dona en un pla de dependència econòmica i social vers l'home.

En el Teatre modern, les notícies de dones triomfants és ja un fet. Comencen a fer-se sentir paraules noves per identificar-les, «monstruo sagrado», «única», «divina», «estrella», etc. La llista de les dones que han estat ídols del públic fóra inacabable, però no podem deixar-nos a Sarah Bernhardt la màxima figura mundial, ni a Eleonora Duse, Tina di Lorenzo, Adelaida Ristori, etc., totes elles tromfadores en els teatres barcelonins de final de segle.

Maria Guerrero, a cavall d'Amèrica i Espanya, és la gran figura del teatre espanyol, Rosario Pino, Loreto Prado, etc., qualsevol d'aquests noms era suficient per omplir el Teatre.

A Catalunya la dona-actriu, tampoc ha necessitat l'home per a triomfar. Per sobre de totes elles hi havia Margarida Xirgu, en una situació de superfigura i amb una tasca didàctica excel·lent en el final de la seva vida. Després totes les altres, Emília Baró, Maria Morera, Josefina Tàpias, Maria Vila... i Núria Espert.

Calia fer aquest treball de recerca amb llibres antics, per donar a la dona tota la importància que té per al Teatre. Calia daurar el marc, per parlar de l'última «estrella», «monstre sagrat», etc., que es mou dins de les coordenades de l'«star system». Calia parlar de Núria Espert.

Núria Espert és l'única actriu que omple Teatres, que mou masses de públic. Forma part de les vint persones més importants dins del Teatre mundial... i la tenim a casa! S'ha treballat perquè fes Teatre català i s'ha aconseguit. Tindrem el goig, que els teatres de París, Londres, etc. sentin per boca de la Núria, la nostra estimada llengua.

El llibre «Política i Feminisme», clou el seu pròleg amb les següents ratlles, que jo faig meves amb el títol de «Teatre i Feminisme»:

— **La possibilitat de construir una societat en la qual tant els homes com les dones siguin lliures i iguals, deixarà de ser una utopia per convertir-se en una realitat que no veurem tan llunyana.**

Restaurant

La Vall

Luxosos salons per a Bateigs

Primeres Comunions

Casaments i Banquets

Fàcil aparcament

Obert tot l'any

Espaiós parc infantil

Km. 3,500 de la carretera de

Caldes a Granollers - Tel. 844 82 58

SANTA EULALIA DE RONÇANA